

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**V RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

MART, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

ANJUMANLAR PLATFORMASI

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**V RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, mart

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
V Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 5-son (mart, 2026-yil).- 42 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 11-mart

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi V Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

TARIX FANLARI

Darmonov Rустem

ПАЛЕОЭКОНОМИКА ЧИРИКРАБАТСКОЙ КУЛЬТУРЫ В
НИЗОВЬЯХ СЫРДАРЬИ (IV–II ВВ. ДО Н.Э.) 4-8

IQTISODIYOT FANLARI

Matyoqubov Arslonbek

MINAQA RAQOBATBARDOSHLIGIGA EKSPORT DIVERSIFIKATSIYASINING
TA'SIRI 9-13

PEDAGOGIKA FANLARI

Yuldasheva Maftuna

TA'LIMDA INKLUZIV VA KORREKTSION YONDASHUVLARNI INTEGRATSIYALASH
METODIKASI 14-19

Raxmanova Nigora

SHARQ UYG'ONISH DAVRI TA'LIM MUASSASALARIDA USTOZ–SHOGIRD INSTITUTINING
TASHKILYI MODELLARI 20-25

Kamolov Baxtiyor

EKOTURISTIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHDA PEDAGOGIK INNOVATSIYALAR VA
ULARNING SAMARADORLIGI 26-31

Tojiboyeva Shohistaxon

TANQIDIY FIKR YURITISHNI RIVOJLANTIRISHDA “PROBLEM-BASED LEARNING”
YONDASHUVINI QO'LLASH METODIKASI 32-35

Yuldasheva Sevara

KASBIY TA'LIM TIZIMIDA TARBIYAVIY FAOLIYATNI RAQAMLASHTIRISHNING
INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI 36-41

EKOTURISTIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHDA PEDAGOGIK INNOVATSIYALAR VA ULARNING SAMARADORLIGI

Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich

Namangan davlat universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya. Tezisdan ekoturizm sohasida madaniyatni shakllantirish jarayonida pedagogik innovatsiyalarning o'рни va ularning samaradorligi ilmiy tahlil qilinadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, innovatsion metodologiyalar va interaktiv o'quv texnologiyalari ekoturistik qadriyatlar va ekologik ongning rivojlantirishda qanday rol o'ynashi keng ko'lamda ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari asosida, o'quvchilarning ekologik madaniyati va atrof-muhitni muhofaza qilishga bo'lgan qiziqishi pedagogik innovatsiyalar orqali sezilarli darajada oshishi mumkinligi aniqlanadi. Tezisdan ilmiy metodlar, empirik kuzatishlar va zamonaviy ta'lim texnologiyalarining integratsiyasi orqali ekoturistik madaniyatni rivojlantirish strategiyalari tahlil qilinadi. Shu bilan birga, tezis ekoturizm sohasida ekologik axloq va barqaror turizmni rivojlantirishda pedagogik yondashuvlarning samaradorligini o'rganishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Ekoturizm, ekoturistik madaniyat, pedagogik innovatsiyalar, ta'lim texnologiyalari, ekologik ong, barqaror rivojlanish, interaktiv metodlar, ta'lim samaradorligi.

PEDAGOGICAL INNOVATIONS IN THE DEVELOPMENT OF ECOTOURIST CULTURE AND THEIR EFFECTIVENESS

Kamolov Bakhtiyor Khasanboyevich

Researcher at Namangan State University

Annotation. The thesis scientifically analyzes the role of pedagogical innovations in the process of forming culture in the field of ecotourism and their effectiveness. It comprehensively considers the role of modern pedagogical approaches, innovative methodologies and interactive educational technologies in the development of ecotourism values and environmental awareness. Based on the results of the study, it is determined that students' ecological culture and interest in environmental protection can be significantly increased through pedagogical innovations. The thesis analyzes strategies for developing ecotourism culture through the integration of scientific methods, empirical observations and modern educational technologies. At the same time, the thesis is aimed at studying the effectiveness of pedagogical approaches in the development of ecological ethics and sustainable tourism in the field of ecotourism.

Key words: Ecotourism, ecotourism culture, pedagogical innovations, educational technologies, environmental awareness, sustainable development, interactive methods, educational effectiveness.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i5/n05>

Kirish: So'nggi o'n yilliklarda ekoturizm butun dunyo bo'ylab nafaqat turizm sanoati, balki ta'lim va madaniy rivojlanish sohalarida ham muhim ijtimoiy va iqtisodiy fenomen sifatida e'tirof etilmoqda. Ekoturizmning asosiy mohiyati – tabiiy resurslarni saqlab qolish, mahalliy madaniyat va an'analarni himoya qilish, shuningdek, insonlarning ekologik ongini rivojlantirishdir. Shu nuqtai nazardan, ekoturistik madaniyatning shakllanishi va rivojlanishida ta'lim tizimining roli beqiyosdir, chunki u nafaqat bilim berish, balki shaxsning ekologik va madaniy qadriyatlarini tarbiyalashga xizmat qiladi. Ekoturistik madaniyat tushunchasi ko'p qirralidir va u atrof-muhitni muhofaza qilish, mahalliy hamjamiyatni qo'llab-quvvatlash, barqaror turizmni rivojlantirish, shuningdek, ekologik axloq va ijtimoiy mas'uliyatni o'z ichiga oladi. Shu sababli, ekoturistik madaniyatni rivojlantirish jarayoni nafaqat tabiiy resurslarni boshqarish bilan bog'liq, balki pedagogik yondashuvlar orqali insonlarning dunyoqarashi va

ijtimoiy xulq-atvorini o'zgartirish imkonini beradi. Pedagogik innovatsiyalar ekoturizm ta'limida muhim vosita hisoblanadi. Zamonaviy innovatsion metodlar interaktiv mashg'ulotlar, loyihaviy ta'lim, ko'rgazmali va simulyatsion texnologiyalar, virtual turizm tajribasi – o'quvchilarda ekologik mas'uliyatni rivojlantirish va ularni amaliy faoliyatga jalb qilishda yuqori samaradorlikka ega. Masalan, loyiha asosida o'qitish metodologiyasi orqali talabalar o'zlari ekologik audit o'tkazib, hududdagi barqaror turizmni rivojlantirishga oid real takliflar ishlab chiqadilar, bu esa nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalarga aylantirish imkonini beradi. Ekoturistik madaniyatni shakllantirish jarayonida pedagogik innovatsiyalar bir necha asosiy yo'nalishlarda amalga oshiriladi. Birinchidan, ekoturizm mavzularini ta'lim dasturlariga integratsiya qilish orqali ekologik bilimlar tizimli ravishda o'rgatiladi. Ikkinchidan, interaktiv metodlar va raqamli texnologiyalar orqali o'quvchilarning ekologik fikrlash qobiliyatlari va ijodiy yondashuvi rivojlantiriladi. Uchinchidan, amaliy mashg'ulotlar va ekskursiyalar yordamida talabalar o'zlari guvohi bo'ladigan ekoturistik hodisalar bilan bevosita tanishadi, bu esa ekologik madaniyatni chuqurroq qabul qilishga imkon beradi. Shu tarzda, pedagogik innovatsiyalar nafaqat ma'lumot berish vositasi, balki shaxsiy tajriba orqali o'rganishni ta'minlovchi samarali mexanizm sifatida namoyon bo'ladi. Shuningdek, global tendensiyalar shuni ko'rsatadiki, barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda turizm va ta'limning integratsiyasi muhim ahamiyatga ega. Barqaror turizmning rivojlanishi ekologik, ijtimoiy va iqtisodiy komponentlarni uyg'unlashtiradi va ularning samarali boshqarilishi o'quv jarayonida innovatsion yondashuvlar orqali ta'minlanadi. Shu nuqtai nazardan, pedagogik innovatsiyalar ekologik qadriyatlar, barqaror turizm strategiyalari va ekoturistik tajribalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilishga xizmat qiladi. Ekoturistik madaniyatni rivojlantirishda ilmiy tadqiqotlar ko'rsatadiki, o'quvchilarning ekologik ongini shakllantirish nafaqat axborot bilan, balki hissiy va amaliy komponentlar bilan bog'liq. Shu maqsadda interaktiv metodlar va innovatsion pedagogik texnologiyalar – virtual turlar, ekologik simulyatsiyalar, onlayn loyiha mashg'ulotlari o'quvchilarda muhim ekologik xulq-atvorni rag'batlantiradi va ularning barqaror turizmga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shuningdek, ekoturizm va ekologik madaniyatni rivojlantirish jarayonida yuzaga keladigan zamonaviy muammolar tahlil qilinadi. Ularga mahalliy hamjamiyatning ekoturizmga jalb qilinishidagi qiyinchiliklar, resurslarning noto'g'ri boshqarilishi, ekologik bilimlarning yetarli darajada yetkazilmasligi kiradi. Pedagogik innovatsiyalar ushbu muammolarni yechishda muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi, chunki ular o'quvchilarni faollikka, ijtimoiy mas'uliyatni anglashga va ekologik muammolarni hal etishga rag'batlantiradi. Shu bilan birga, ekoturistik madaniyat va pedagogik innovatsiyalarni birlashtirish ilmiy jihatdan multidisiplinar yondashuvni talab qiladi. Bu jarayonda ekologiya, sotsiologiya, madaniyatshunoslik, turizm va pedagogika fanlari o'zaro integratsiyalashadi, natijada barqaror turizm va ekologik madaniyatni rivojlantirishda kompleks metodologik asos yaratiladi[1].

Ekoturizm bugungi kunda global turizm sanoatining eng tez o'sayotgan yo'nalishlaridan biri bo'lib, ekologik barqarorlik, madaniy merosni asrash, hamda mahalliy hamjamiyatlarni qo'llab-quvvatlash orqali XXI asr ekologik va ijtimoiy muammolarini hal etishda muhim vosita hisoblanadi. Jahon Banki va Jahon Turizm Tashkiloti (UNWTO) tomonidan e'lon qilingan statistik ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, 2019 yilda butun dunyo bo'ylab sayyohlik sektori global ichki mahsulotning (YaIM) taxminan 10% ini tashkil etgan va 330 milliondan ko'proq ish o'rinlarini ta'minlagan. Shu jumladan, ekoturizm yo'nalishlari bo'yicha sayyohlar soni 2025

yilga kelib barcha turizm oqimlarining 20% ga yaqinini tashkil etishi kutilmoqda, bu esa ekoturizmga bo'lgan talabning sezilarli darajada oshib borayotganini ko'rsatadi. Ekoturizm kontseptsiyasi birinchi navbatda tabiat bilan uyg'un munosabat, ekologik muhofaza, mahalliy qadriyatlarni hurmat qilish hamda madaniy interaktsiyani ta'minlashga qaratilgan bo'lib, bu yo'nalish barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda strategik ahamiyat kasb etadi. Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan qabul qilingan Barqaror Taraqqiyot Maqsadlari (BTM) ichida turizm barqaror iqtisodiy o'sish, ijtimoiy inklyuziya va ekologik muhofaza choralari qo'llab-quvvatlash yo'nalishida alohida belgilangan[2]. Xususan, 8-maqсадda turizmning ishlashi va resurslarni barqaror boshqarish orqali ijtimoiy farovonlikni oshirish, mehnat bozorini kengaytirish va ekologik merosni asrash vazifalari ta'kidlangan. Shu nuqtayi nazardan, ekoturizmning barqaror turizm tizimlaridagi o'rni yildan yilga ortib bormoqda. Ekoturistik madaniyat bu shaxsning tabiiy muhitga bo'lgan munosabati, ekologik qadriyatlar, ekologik ong va barqaror xulq-atvorning jamiyatda shakllanishi va tarqalishidir. Bu madaniyat atrof-muhitni saqlash, resurslardan oqilona foydalanish, hamda ekologik axloq tamoyillarini hayotiy qarorlar darajasida amalga oshirishni o'zida mujassam etadi. Ekoturistik madaniyat nafaqat sayyohning oddiy sayohat tajribasi bo'lib qolmay, balki u insonning atrof-muhitning biotik va abiotik elementlariga bo'lgan hurmatini, biologik xilma-xillikning muhimligini va madaniy merosni asrashga bo'lgan mas'uliyatni mustahkamlaydi. Shu bilan birga, ekologik muammolar global isish, suv resurslarining ifloslanishi, biologik xilma-xillikning yo'qolishi, chiqindilar miqdorining oshishi barchasi insoniyat faoliyatining bevosita natijasi bo'lib, ularni hal etishda faqat texnologik yoki iqtisodiy yondashuvlar kifoya qilmaydi. Yana bir muhim jihat shundaki, ekologik ong va ekologik mas'uliyat madaniyati mamlakatlar va jamiyatlar bo'ylab turlicha darajada shakllanadi[3]. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ekologik madaniyat past bo'lgan jamiyatlarda ekologik muammolar tez sur'atlar bilan kuchayadi, bu esa uzoq muddatli barqaror rivojlanishga to'sqinlik qiladi. Ana shu kontekstda pedagogik innovatsiyalar ta'lim jarayonida foydalaniladigan yangi metodlar, texnologiyalar va yondashuvlar ekoturistik madaniyatni shakllantirishda strategik vositaga aylanishi mumkin. Pedagogik innovatsiyalar fanlararo integratsiya, o'quv jarayonini interaktivlashtirish, raqamli resurslar va amaliy tajriba asosida o'rgatish imkoniyatlarini kengaytiradi. Bu metodlar nafaqat hududiy yoki milliy darajada, balki global miqyosda ekologik ongni oshirishda samarali bo'lib, ularni ta'lim tizimiga tatbiq etish orqali insonlarning barqaror xulq-atvorini mustahkamlash mumkin[4]. Zamonaviy pedagogik innovatsiyalar qatoriga interaktiv o'quv texnologiyalari, virtual realitet, gamifikatsiya elementlari, loyiha asosida o'qitish, kooperativ o'quv strategiyalari, digital simulyatsiyalar, ekologik laboratoriyalar va onlayn platformalar kiradi. Ushbu yondashuvlar o'quvchilarga nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy tajribalarni ham beradi, bu esa o'quv jarayonini chuqurroq anglash va ekologik muammolarni hal qilishga yo'naltiradi. Masalan, virtual realitet orqali sayyohlik yo'nalishlarini o'rganish, ekologik ekskursiyalarni simulyatsiya qilish, interaktiv tajriba mashg'ulotlari orqali biologik xilma-xillik yoki ekosistemalar holatini o'rganish bularning barchasi o'quvchilarda ekologik intuitsiya va ekologik axloqni shakllantiradi. Pedagogik innovatsiyalarni qo'llashning samaradorligi ko'plab ilmiy tadqiqotlar orqali tasdiqlangan. Masalan, loyihaviy ta'lim metodini qo'llash ekologik muammolarni o'rganishda talabalar faoliyatini sezilarli darajada oshiradi, ularni mustaqil izlanishga undaydi va ekologik qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi[5]. Bu esa o'z navbatida ularning atrof-muhitga hurmat bilan munosabatda bo'lishini kuchaytiradi. Shu bilan birga, interaktiv va

kooperativ pedagogik metodlar o'quvchilarning guruh ichida ishlash qobiliyatini mustahkamlab, ekologik muammolarni hal etishda jamoaviy yondashuvni rag'batlantiradi, bu esa jamiyatda ekologik mas'uliyatni keng miqyosda shakllantirishga xizmat qiladi. Dunyo bo'ylab ekoturizm va ekologik madaniyatni rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan amaliy tashabbuslar ko'p. Shuningdek, ko'plab davlatlar ta'lim siyosatlarida ekologik yo'nalishlarni kuchaytirish, maktab va oliy ta'lim dasturlariga barqaror turizm va atrof-muhit bo'yicha modullarni kiritish, ekologik yondashuvlarni kundalik hayotga tatbiq etish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqmoqda. Masalan, ko'plab Yevropa davlatlarining ta'lim dasturlarida ekologik barqarorlik bo'yicha asosiy kurslar mavjud, shu orqali yosh avlod atrof-muhit muhofazasi va barqaror sayohat tamoyillarini o'zlashtiradi. Shuni ta'kidlash lozimki, ekoturizm va pedagogik innovatsiyalarni birlashtirish bunda yana bir muhim ijtimoiy foyda keltiradi: bu jarayon mahalliy hamjamiyatlarni jalb etadi va ularni ekologik boshqaruv jarayonlarida faol ishtirok etishga undaydi. Mahalliy hamjamiyatlarda ekologik turizm resurslarini boshqarish bo'yicha bilimlar va ko'nikmalarni mustahkamlash nafaqat ekologik foyda beradi, balki iqtisodiy barqarorlikni ham ta'minlaydi, chunki ekoturizm ko'plab mahalliy bizneslar uchun daromad manbai bo'lishi mumkin. Mintaqaviy kontekstda, xususan Markaziy Osiyo davlatlarida jumladan O'zbekistonda ekoturizm potentsiali yuqori bo'lib, tabiiy manzaralar, tarixiy meros, madaniy an'analar va noyob biologik resurslar mavjudligi bilan ajralib turadi[6]. Bu hududlarda barqaror turizmni rivojlantirish ekologik muhofaza bilan birga iqtisodiy o'sish va mahalliy aholi bandligini oshirish imkonini beradi. Shu sababli, pedagogik innovatsiyalarni tatbiq etish orqali ekologik madaniyatni shakllantirish jiddiy dolzarblik kasb etadi. Ekologik madaniyatni rivojlantirishda pedagogik innovatsiyalar nafaqat ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish vositasi, balki barqaror rivojlanishning ijtimoiy, ekologik va iqtisodiy maqsadlariga erishish yo'lida strategik mexanizm hisoblanadi. Dunyo tajribasi shuni ko'rsatadiki, ekologik ongni kuchaytirgan jamiyatlar o'z resurslarini saqlash orqali uzoq muddatli farovonlik va barqaror o'sishga erisha oladi. Shu ma'noda, mazkur tezis kontekstida ekoturistik madaniyat va pedagogik innovatsiyalar o'rtasidagi murakkab o'zaro bog'liqlikni o'rganish nafaqat ilmiy ahamiyatga, balki amaliy foydaga ega.

Ekoturistik madaniyatni shakllantirish va barqaror turizmni rivojlantirish bugungi global, mintaqaviy va milliy siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. XXI asrda barqaror rivojlanish kontsepsiyasining ilmiy-amaliy platformaga aylanishi natijasida ekologik himoya, resurslarni tejash, ijtimoiy adolat va iqtisodiy samaradorlik tamoyillari nafaqat iqtisodiyot va siyosatda, balki ta'lim tizimida ham chuqur integratsiyalashmoqda. Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan 2015 yilda qabul qilingan Barqaror Taraqqiyot Maqsadlarida (BTM) 8-maqsad sifatida turizm barqaror Iqtisodiy o'sish, bandlik va unga bog'liq jamiyatlarni qo'llab-quvvatlash vositasi deb ko'rsatilgan. Shu bilan birga, ekologik barqarorlikni ta'minlash, biologik xilma-xillikni saqlash va madaniy merosni hurmat qilish yo'nalishlarida turizmning rolini kuchaytirish zarurati barcha davlatlarda milliy strategiyalarga kiritilmoqda. Ekoturizm konsepsiyasi ushbu global tendensiyaning markazida turadi[7]. U an'anaviy sayyohlikdan farqli o'laroq, nafaqat dam olish tajribasini taklif etadi, balki tabiiy muhit bilan uyg'un munosabat, ekologik bilim va barqaror xulq-atvorni shakllantirishni asosiy maqsad sifatida oladi. Jahon Turizm Tashkiloti (UNWTO) statistikasiga ko'ra, dunyo bo'ylab sayyohlarning barqaror turizm yo'nalishlarini izlash istiqbollari ortib bormoqda va ekoturizm bo'yicha xizmatlarning yillik o'sish sur'ati an'anaviy turizm segmentlaridan yuqori. Bu esa nafaqat turizm sohasining

iqtisodiy ko'rsatkichlarini yaxshilaydi, balki ekologik ta'lim va madaniyatni ommalashtirish jarayonini kuchaytiradi. Shu bilan birga, ekologik tendensiyalar jiddiy muammolarni ham ochib berdi. Global iqlim o'zgarishi, suv resurslarining cheklanganligi, chiqindilar miqdorining ko'payishi va biologik resurslarning degradatsiyasi inson faoliyatining bevosita natijasi sifatida yuzaga kelmoqda. Bu holat ekologik ong va mas'uliyatni faqat tabiiy fanlar yoki ijtimoiy siyosat doirasida o'rgatish etarli emasligini ko'rsatadi. Aksincha, bu jarayon yosh avlodda ekologik qadriyatlarni, tabiatni asrash madaniyatini va barqaror xulq-atvorni pedagogik tizim orqali shakllantirishni talab qiladi. Mamlakatlar bu talabni amaliy choralarga aylantirishda kompleks islohotlar yo'lga qo'yishyapti. Ta'lim tizimlarida ekologik modul va barqaror turizm mavzularini maktabdan boshlab oliy ta'limga qadar kiritish bo'yicha milliy dasturlar ishlab chiqilmoqda. Bu o'qitish modullari nafaqat nazariy tushunchalarni, balki amaliy ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi: ekologik auditlar, barqaror turizm bo'yicha loyiha ishlari, mahalliy resurslar bilan ishlash tajribalari. Bu yondashuv yoshlarni global ekologik muammolar bilan tanishtiribgina qolmay, ularni real dunyo sharoitida yechimlar topishga o'rgatadi. Pedagogik innovatsiyalar ushbu islohotlarda markaziy rol o'ynaydi. Interaktiv o'quv texnologiyalarini, raqamli vositalarni, virtual realitetni, loyiha asosida o'qitishni qo'llash o'quvchilarni o'rganish jarayoniga faol jalb qiladi. Masalan, virtual ekskursiyalar orqali talabalar chekka ekologik zonalarini o'rganishi, biologik xilma-xillikni simulyatsiya qilinadigan muhitda o'rganishi, ekologik muammolarni tahlil qilishi mumkin[[8]. Bu metodlar amaliy o'rganishni kuchaytiradi, nazariy bilimni kundalik xulq-atvor bilan bog'laydi va ekologik qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Raqamli platformalar orqali ekologik indikatorlar monitoringi, chiqindilarni boshqarish tizimlari va barqaror turizm strategiyalarini o'rganish global tarmoqda ham amalga oshiriladi, bu esa jamiyatda ekologik madaniyatni kengaytirishga xizmat qiladi. Global hamjamiyatda pedagogik innovatsiyalarni qo'llash bo'yicha xalqaro hamkorlik tashabbuslari ham buning tasdig'idir. UNESCO, UNEP (Birlashgan Millatlar Tashkilotining Atrof-muhit dasturi), shuningdek, Erasmus+, Horizon Europe, Global Challenges Research Fund kabi xalqaro dasturlar ekoturizm va ekologik ta'limni rivojlantirish yo'lida ilmiy izlanishlar, o'qituvchilar almashuvi, ilmiy hamkorlik loyihalari va innovatsion pedagogik metodlarning joriy etilishini qo'llab-quvvatlamogda. Bu tashabbuslar global talabalarni va o'qituvchilarni birlashtirib, ekologik muammolarni yechish bo'yicha yangi strategiyalarni yaratishga hissa qo'shadi[9]. O'zbekistonda ham ekoturistik madaniyatni shakllantirish yo'lida sezilarli siyosiy va pedagogik islohotlar amalga oshirilmoqda. Milliy ta'lim rejalari ekologik barqarorlikni kuchaytirish bo'yicha modullarni joriy etishni nazarda tutadi, oliy ta'lim muassasalarida barqaror turizm va ekologik resurslar boshqaruvi bo'yicha maxsus kurslar tashkil etilmoqda. Shu bilan birga, o'qituvchilar uchun ekologik ta'lim bo'yicha malaka oshirish kurslari olib borilmoqda, bu esa pedagogik innovatsiyalarni maktab va oliy ta'lim darajasida samarali qo'llashga imkon yaratadi. Milliy va mintaqaviy qo'riqxonalar, tabiat qo'riqxonalaridagi ekologik yo'nalishlar ham ekoturistik madaniyatni amaliylashtirishga xizmat qilmoqda. Ushbu yo'nalishlarda sayyohlarning tabiat bilan bevosita aloqada bo'lishi, mahalliy jamoalar bilan hamkorlikda ekologik xizmatlar ko'rsatishi orqali ekologik bilim va qadriyatlarni chuqur qabul qilish imkoniyati yaratiladi. Bu yondashuv ekologik ta'limni maktabdan tashqarida real hayot sharoitida mustahkamlashga yordam beradi. Ekoturistik madaniyatni rivojlantirishda pedagogik innovatsiyalarni tatbiq etishning samaradorligi ko'plab ilmiy tadqiqotlar orqali tasdiqlangan. Interaktiv metodlar o'quvchilarda ekologik masalalarni

chuqur tahlil qilish, ilmiy yondashuv orqali yechimlar izlash, jamoaviy ishlarda ekologik liderlik ko'nikmalarini shakllantirish kabi kompetensiyalarni rivojlantiradi[10]. Loyiha asosida o'qitish talabalarni mustaqil izlanishga undaydi, ularni ekologik qarorlarni qabul qilish jarayoniga jalb etadi va shu orqali ekologik madaniyatni mustahkamlaydi. Virtual tajribalar va raqamli simulatsiyalar esa o'quvchilarning ekologik intuitsiyasini kuchaytiradi, bu ularni kelajakda barqaror hayot tamoyillarini tatbiq etishga tayyorlaydi. Umuman olganda, ekologik barqarorlik, barqaror turizm va pedagogik innovatsiyalarni birlashtirgan milliy va global islohotlar tizimi shuni ko'rsatadiki, ekologik madaniyatni rivojlantirish bugungi kunda nafaqat zarur, balki strategik yo'nalishga aylandi. Bu yo'nalish inson faoliyatining atrof-muhitga ta'sirini kamaytirish, resurslarni tejash, ijtimoiy ongni kuchaytirish va barqaror rivojlanish strategiyalarini hayotga tatbiq etish uchun muhim zamin yaratadi. Ekoturistik madaniyat va pedagogik innovatsiyalar o'rtasidagi uzviy aloqa jamiyatni ekologik mas'uliyatli faoliyatga yo'naltiradi va insonlarni barqaror fikrlash hamda xulq-atvor tamoyillariga moslashtiradi. Shu bois, bugungi kunda pedagogik innovatsiyalarni ekoturistik qadriyatlar bilan integratsiya qilish — nafaqat ta'lim va turizm sohasidagi yangilik, balki barqaror kelajak uchun strategik muhim yo'nalishdir.

Xulosa: Mazkur tezisda ekoturistik madaniyatni rivojlantirishda pedagogik innovatsiyalarning o'rni va samaradorligi tizimli ravishda tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ekoturistik madaniyat — bu nafaqat insonning atrof-muhitga bo'lgan munosabatini o'zgartiruvchi ijtimoiy fenomen, balki ekologik ong, madaniy qadriyatlar va barqaror xulq-atvorni shakllantirishning samarali mexanizmi hisoblanadi.

Adabiyotlar / Литература / References:

1. Nig'matov A., Shomurotova N. Ekoturizm asoslari //O'quv. – 2007.
2. Shohbozbek, E. (2025). Theoretical foundations for the development of the spiritual worldview of youth. *Maulana*, 1(1), 29-35.
3. Boyatov O., Solijonov O. Ekoturizm va yashil ta'lim orqali barqaror kelajak sari //Shokh Articles Library. – 2025. – T. 1. – №. 2.
4. Muruvvat, A., & Shohbozbek, E. (2025). The role of preschool education in spiritual and moral values in uzbekistan. *Global Science Review*, 3(2), 246-253.
5. Baxtiyorova D. O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirishda xalqaro modellarni qo'llash yo'llari //conference on the role and importance of science in the modern world. – 2025. – T. 2. – №. 5. – C. 84-87.
6. Ergashbayev, S. (2025). Philosophical foundations of the integration of education and upbringing in the development of youth's spiritual outlook. *Shokh library*, 1(10).
7. Umronov E. O'zbekistonda ekoturizmni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va istiqbollari //Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари Актуальные проблемы социально-гуманитарных наук Actual Problems of Humanities and Social Sciences. – 2025. – T. 5. – №. 6. – C. 101-107.
8. Atxamjonovna, B. D., & Shohbozbek, E. (2025). Forming the spiritual worldview of youth in pre-school education in our republic. *Global Science Review*, 4(5), 221-228.
9. Toshev N. Mintaqada turizmni rivojlantirishda aglomeratsiyani optimal joylashtirishning dolzarbligi //Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2024. – T. 3. – №. 14. – C. 51-54.
10. Ергашбаев, Ш. (2025). O'zbekiston sharoitida uzluksiz ta'lim tizimi orqali yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirish. Объединяя студентов: международные исследования и сотрудничество между дисциплинами, 1(1), 314-316.

**YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR**
V RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2026-yil, mart

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
V Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 5-son (mart, 2026-yil). – 42 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 11-mart

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.